

Sygn. akt V CSK 318/13

POSTANOWIENIE

Dnia 18 marca 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek

w sprawie z wniosku M. H.
przy uczestnictwie J. W., F. M., M. K. i E. L.
o ustanowienie służebności drogi koniecznej,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 18 marca 2014 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestnika J. W.
od postanowienia Sądu Okręgowego w K.
z dnia 10 stycznia 2013 r., sygn. akt III Ca [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Uczestnik J. W. wniósł skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w K. z dnia 10 stycznia 2013 r., oddalającego apelację jego oraz apelację wnioskodawczynie M. H. od postanowienia Sądu Rejonowego w T. z dnia 27 lipca 2012 r., ustanawiającego bliżej określoną służebność drogi koniecznej obciążającą nieruchomość będącą przedmiotem własności uczestnika.

Sąd Najwyższy, oceniając - na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. - skargę kasacyjną z punktu widzenia podstaw przyjęcia jej do rozpoznania, zważył:

Ustawodawca, wprowadzając skargę kasacyjną jako nadzwyczajny środek prawny służący od prawomocnych orzeczeń, podkreślił że jej celem jest ochrona interesu publicznego polegającego na ujednoliceniu orzecznictwa sądów i rozwoju judykatury. Cel ten może być osiągnięty jedynie poprzez powołanie i wykazanie istnienia przesłanek umożliwiających realizację wskazanych funkcji skargi kasacyjnej. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę kasacyjną, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. Jego rolą nie jest zatem korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej sprawie, nawet gdyby one rzeczywiście wystąpiły. Ocena podstaw przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania następuje w ramach tzw. przedsądu. Sąd Najwyższy bada, czy w złożonej skardze kasacyjnej wskazano i należyście umotywowano przyczyny powołane w art. 398⁹ § 1 k.p.c., tj. czy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, i przyjmuje ją do rozpoznania jeżeli ten wymóg jest spełniony przynajmniej w odniesieniu do jednej z nich. Dopuszczenie oraz rozpoznanie skargi kasacyjnej jest bowiem uzasadnione ustrojowo i procesowo jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje.

W art. 398⁴ § 2 k.p.c. przewidziano wymaganie przytoczenia i odrębnego uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, który

umożliwiać ma ocenę, czy w danym przypadku spełnione są wskazane przyczyny. Kognicja Sądu Najwyższego na tym etapie postępowania kasacyjnego jest ograniczona i nie obejmuje oceny zasadności podstaw skargi kasacyjnej, zastrzeżonej dla Sądu orzekającego w innym składzie.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uczestnik wskazał, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne dotyczące wzajemnych interesów stron przy ustanawianiu drogi koniecznej, dotyczące tego, czy przy rozpoznawaniu wniosku o ustanowienie służebności drogowej sąd powinien uwzględnić równość uprawnień właścicielskich każdej ze stron, w sytuacji, gdy w niniejszej sprawie Sądy obu instancji uznały, iż brak zgody innej uczestniczki na przeprowadzenie drogi koniecznej o alternatywnym przebiegu przy jednoczesnej jej zgodzie na urządzenie parkingu kościelnego powoduje, że ustanowienie drogi koniecznej na jej nieruchomości jest niecelowe. Ponadto uczestnik wywodził, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona ze względu na naruszenie art. 145 k.c. polegające, po pierwsze, na nieuwzględnieniu, iż nieruchomość obciążona wykorzystywana jest na cele rolnicze, a alternatywna droga przebiegałaby przez nieużytki i łąkę uczestniczki K. oraz samej wnioskodawczyny, po drugie, na przyjęciu, że dla rozstrzygnięcia sprawy nie ma znaczenia brak rozgraniczenia nieruchomości wnioskodawczyny, w sytuacji, gdy po przeprowadzeniu rozgraniczenia okazałoby się, że wnioskodawczyna posiada pas gruntu, którym częściowo można byłoby przeprowadzić drogę i odbyłoby się to z najmniejszym obciążeniem, a ponadto ze względu na naruszenie podniesionych w skardze przepisów postępowania, tj. art. 328 § 2 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. oraz art. 316 § 1 zd. pierwsze k.p.c., w odniesieniu do ustalonego w sprawie stanu faktycznego, który nie uwzględnia, że urządzenia kanalizacyjne służące do drenażu, wybudowane przez uczestnika pod powierzchnią gruntu, posadowione są w taki sposób, że ustanowienie służebności grozi uszkodzeniem tych urządzeń, co rzutuje na ocenę społeczno-gospodarczego interesu stron, przy czym wnioski o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego na tę okoliczność zostały oddalone.

W ocenie Sądu Najwyższego powyższe przyczyny nie usprawiedliwiają przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), a więc zagadnienia, które wiąże się z określonym przepisem prawnym i którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale i innych podobnych spraw, wymaga jego precyzyjnego sformułowania i wskazania argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen (por. m. in.: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11). Chodzi przy tym o zagadnienie nowe, którego wyjaśnienie przyczyni się do rozwoju jurysprudencji. Zagadnienia muszą mieć charakter rzeczywisty i konkretny. Argumentacja uzasadniająca wnioski o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinna nawiązywać do przesłanek przedsądu, a ponadto stanowić odrębną, pogłębioną argumentację prawną wskazującą na zaistnienie powołanych okoliczności uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2008 r., II PK 3/08, nie publ.; z dnia 19 października 2006 r., IV CSK 246/06, nie publ.; z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, nie publ.; z dnia 19 grudnia 2001 r., IV CZ 200/01, nie publ.). Tak postawionych wymagań sformułowane przez skarżącego zagadnienie nie spełnia, gdyż powołuje indywidualne okoliczności sprawy, które mogłyby mieć znaczenie tylko przy jej merytorycznym rozpoznawaniu.

Odnosząc się z kolei do oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, przewidzianej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., należy wskazać, że zgodnie z utrwalonym poglądem judykatury spełnienie tej przesłanki wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczności wyroku z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (por. m. in.: postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100; z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49). Przy tym oczywistej zasadności skargi kasacyjnej nie można wywodzić kwestionując podstawę faktyczną zaskarżonego rozstrzygnięcia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 września 2012 r., V CSK 529/11, nie publ.). Tymczasem wywód skarżącego zmierzający do wykazania oczywistej zasadności podniesionych w skardze naruszeń prawa materialnego w istocie ma na celu zakwestionowanie ustaleń faktycznych przyjętych przez Sąd Okręgowy za

podstawę zaskarżonego postanowienia, a w odniesieniu do błędnego oddalenia wniosków o przeprowadzenie opinii biegłego nie powołuje się nawet na naruszenie art. 227 k.p.c., ani art. 217 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. W zakresie potencjalnych skutków rozgraniczenia nieruchomości wniosek odnosi się jedynie do, nieweryfikowalnych na tym etapie postępowania, przypuszczeń. Z uzasadnienia rozstrzygnięcia wynika ponadto, że drogę ustanowiono na terenie, na którym przez szereg lat przebiegał szlak drożny, z którego dalsze korzystanie uniemożliwił uczestnik.

Z tych względów Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

[aw]

es